

ERITŌŃŌ NTAK NNIM PASSOVER

2 Chronicles 30:1-27; 31:1-21

ŌYŌHŌ UKPEP-ŃKPŌ 340

EKE IKPŌ OWO

IKŌ IBUOT: “Koro Jehovah Abasi mbufu enyenede esit mfon ye mbom, midinyuñ ikabakere iso esie ikpŃ mbufu, ke mbufu efiakde etiene enye” (2 Chronicles 30:9).

I NtŃt Emi Hezekiah ŌkŃŃŃde Ke Abaña Passover

- 1 Ke ema ekenam Itie-ukpono Abasi asana, Hezekiah owuk ewuhŃ ete ke ana nte enim Passover, 2 Chronicles 30:1, 5; Exodus 12:1-14; Leviticus 23:5
- 2 Oto ke ntak emi mme oku ye mme owo mikasanake ikem ke edu emi ekpesanade, ema ekabare enim Passover ke ŃyŃhŃ ŃfiŃŃ iba utu ke ndinim ke akpa ŃfiŃŃ, 2 Chronicles 30:2-4; 29:17, 34; Numbers 9:6-14
- 3 Ema etre ndinim Passover ke ata anyan ini, 2 Chronicles 30:5; 28:1-4; 1 Ndidem 12:26-28
- 4 EkedŃŃ mbon itŃk ete enŃ ntŃt emi ke ofuri Judah ye Israel, 2 Chronicles 30:6-9
- 5 Ndusuk NditŃ Israel ema esak ntŃt oro ekenŃde ke abaña edinen ido Abasi, 2 Chronicles 30:10; 36:14-16; Nehemiah 4:1-3; Zechariah 14:16-18
- 6 Akwa otu owo ema ekop enyuñ enam ntŃt oro, eto ke ikpehe ukara mbiba edi man enam ewuhŃ Abasi, 2 Chronicles 30:11, 12

II Edinim Passover

- 1 Akwa esop oro ema ewuri kpukpru ukpono-ndem emi ekesuhŃde, 2 Chronicles 30:13, 14
- 2 UdŃŃ oro mme owo ekenyenede emenere esit mme oku; ndien enim Passover nte ekemde ye Ibet, 2 Chronicles 30:15, 16
- 3 Hezekiah ama ŃbŃŃ akam ebeñe mbom Abasi ŃŃŃ mmŃ emi eketuakde ibuot enŃ Abasi ke ofuri esit emi mikekemeke ndinam kpukpru se Ibet okoyomde, 2 Chronicles 30:17-20; I Samuel 16:7; 1 Chronicles 28:9; Isaiah 1:10-20
- 4 Ema enam usŃrŃ uyo eke Leaven miduhe ebighi akan nte ekpedide oto ke ntak emi Abasi okosuk akade iso ŃdŃŃ akamba edidiŃŃ, 2 Chronicles 30:21-23; Exodus 12:15-20; 13:6-10; Leviticus 23:5-8

III Se Edinam Ibet Abasi Akadade Edi

- 1 Edidem ama ŃsŃŃŃ mme Levi idem ke utom emi mmŃ enamde enŃ Abasi, ŃŃŃ inyene esie eda eka iso ke usŃrŃ ye uwa, 2 Chronicles 30:22-24
- 2 Akwa idara ama ŃyŃhŃ Jerusalem, 2 Chronicles 30:25-27
- 3 Oto ke ntak Passover, mme owo enyŃŃŃ obio mmŃ, ekewuri mme itie ukpono-ndem, 2 Chronicles 31:1
- 4 Hezekiah ama anam etŃŃŃ ntak enam mme ŃkpŃ eken ke edu ukpono Abasi emi eketrede ndinam, 2 Chronicles 31:2-19; Numbers 18:8-32
- 5 Hezekiah oforo oto ke utŃ uwem oro enye ekenyenede ke abaña Ibet Abasi, 2 Chronicles 31:20, 21; 29:2, 10, 11

SE EKPEPDE EBAÑA

Hezekiah, Anditọnọ Ntak Nda Edikpono Abasi Ndi

Edidem Hezekiah ama ọtọnọ nta ọtọnọ eti usuñ edikpono Abasi ke ndo-ndo oro enye ọkọdọkde ke ebekpo ukara Judah. Ke akpa ọfiọn ukara esie, enye ama eberede usuñ ufọk Abasi, onyuñ ọsọnọ mme Levi ye mme oku idem ete, eyak idem mmọ enọ utom emi Abasi okokotde mmọ ọdọn.

Passover Oro

“Ke ini Israel ekedude ke Egypt,

Yak Ikọt Mi enyọn.

Efik ọkpọsọn, mmọ ikemeke ndida,

Yak Ikọt Mi enyọn.”

Ke utọ usuñ emi ke ikwọ usuk-usuk idut nnyin ọkọtọnọ. Ikwọ ediwak mme idut ke ukem usuñ emi, owut akamba nkpo-ntibe emi akadade itie ke Egypt ke nkpo nte isua 1500 mbemiso Christ amana Nkpọ-ntibe oro ekedi emi Israel ekeworode ke isọn Egypt, emi ọkọtọnọde ye usoro oro ekekotde usoro Passover. Ke ini Nditọ Israel ekenamde usoro nte ekemde ke uyo emi Abasi ọkọnọde, ke ebiet iduñ mmọ, nditọ Egypt ema esobo ye iyaresit Abasi ke mme ufọk mmọ. Angel afai ama asaña ebe ke isọn onyuñ oduk ke ufọk kiet-kiet emi iyip ufak miyereke ke ndori enyin-usuñ ye mbubọk usuñ. Abasi ama ọdọhọ ete, “ndien nyekut iyip oro, nnyuñ mbe mbufo” (Exodus 12:13). Usoro oro ọkọtọnọde ke okoneyo oro, akana nte nditọ Israel eka iso enim enye kpukpru isua ke adañemi mmọ esimde Isọn Eñwọnọ, ekenyuñ ekot enye Usoro Passover oto ke eñwọnọ oro Abasi ọkọnọwọnọde. Ke utọ usuñ oro ke mmọ editi ufak oro Abasi akafakde mmọ ke isọn Egypt.

Mme Jew eke obufa emana emi efre ebaña ediwak edinam emi ekedude ke Ibet Moses, edi mmọ esuk eteti ndidia usoro Passover. Ke ufọk kpukpru amana-isọn eyen Jew, enyene ndidia usoro oro ke okoneyo oro; ekot mme itie ke nwed Abasi ke nsọn-uyo, ke ini mmọ eken etienede ebuana ndikot ke ibuot adaña nte mmọ ediade mme udia oro kiet-kiet emi owutde idiọnọ ata akpa usoro Passover. Edi usoro eke mme Jew ebatde nte akpan usoro. Etọnọ nta efik mmọ ke mme isua emi ebede, mmọ nko etọnọ nta eyom erifak.

Hezekiah Ọtọnọ Ntak Onim Usoro Passover

Nte edidem Judah, Hezekiah ama enyene unen ndikot ikọt esie mbon ọtọ kiet ke nta ekeledi emi enye ekekerede ete ke ọfọn ke abaña ukara Judah. Edi enye ama enyene unen efen emi enye akanamde osim ofuri Israel, kpa esien duop emi okodude ke idak ukara edidem Hoshea ukem ye mmọ oro ekekotde Judah. Nte edidem emi akarade esien, ekedi unen esie ndikot kpukpru ndimek owo edituak ibuot enọ Abasi, owo ikonyuñ ikemeke ndinim enye ke ebiet efen ke mibọhọke ke Jerusalem.

Edieke edidem Hezekiah ekpetrede ndidọn mbon itọk eka ke ofuri idut Israel ekekot kpukpru owo edibuana ke edinim Passover, enye ekpetetre ndinam utom esie. Jeroboam, akpa edidem Israel ke ema ekebahare Israel esin ke ikpehe ukara iba, ama asiak ukpono-ndem onim ke itie emi ekpekponode ata Abasi man oto do esien duop oro ekuka Jerusalem mbak mmọ editọnọ nta ekebuana ye Judah ke ndutim ukara, mme ke edu edituak ibuot nnọ Abasi. Ke ofuri isua 250 oro, esien duop oro ikakaha Jerusalem ndituak ibuot nnọ Abasi, edi ekeduk usuñ idiọk, enyuñ enam nkpo ndem utu ke ndinam nkpo Abasi.

Ke ikpehe ukara nkañ usuk-usuk, nkpo ikotimke isaña ọfọn ke ediwak ini tọnọ nte ekebahare ukara, koro “Adañemi Rehoboam ama ọkọdiọn onim ubọn, onyuñ ọsọnọ itie esie, enye ye ofuri Israel nko ekpọn mbet Jehovah” (2 Chronicles 12:1). Ke ema eketọnọ nta etọnọ edikpono Abasi ke eti usuñ, ama ọfọn ke emi edidem oro ọkọtọnọde nta ada nnen-nnen usuñ ukpono Abasi edi ndinọ ntọt osim kpukpru Nditọ Israel man mmọ edi edibuana ke mme edididọn Abasi emi akanade nte odu do.

Ikekemeke ndinim usoro Passover ke nnen-nnen ini koro owo mikekemeke ndinam Itie-ukpono Abasi asana ke mibọhọke ke usen Passover ama ekebe. Edi Hezekiah ikenyeneke udọn ndiyak isua oro ebe etre ndinim ata akpan usoro oro. Ke Ibet Moses, Hezekiah ama okut nte ewetde enọ unyime ndinim

usoro Passover ke oyohoy usen ofion 15 ke akpa ofion. Ekenoy unyime oro ke ntak emi mme owo mikasanake ikem nte ido edisana idem ekpekedide ke ini Passover. Hezekiah ama ebeñe unwam Abasi ke abaña nkpo emi, onyũ onoy ntot ete ke edidia Passover ke oyohoy ofion iba utu ke ndidi ke akpa ofion.

Item emi Hezekiah okonode ama ofon. Enye ama ewet onoy Israel ete: “Mbufo ekuson, ndien, obotiton mbufo, nte mme ete mbufo, edi esuk idem enoy Jehovah, enyũ edi ke edisana ebiet esie, emi enye anamde asana ke nsinsi: enyũ enam nkpo Jehovah Abasi mbufo, man ikañ iyaresit esie owonore okpon mbufo.” Mme esien Israel duop emi ema edodu ke idak ufen Abasi, ekedi, oro ama ekebe, ke nkpo nte ofion ifañ ebiede, ndien ntañ-mfep ye edisuan mmoy okoyohoy. Ikatañke Judah ifep kaña tutu isua 150 ama ekebe. Anyan ini oro ekedi ke ntak ndidem Judah emi ekebakde Abasi ye mme edidemere emi akadade itie ke ikpehe ukara oro. Mmoy eke ebakde Abasi, Enye eyekpeme mmoy. Mmoy eke etefede Abasi, Enye eyenoy mmoy nkpo. Edinam emi ana onoy mbon eyo mfin ukem nte akanade onoy mbon eset, ana onoy nnyin ukem nte anade onoy nditoy Israel.

Edibiat Ukpono-ndem

Kpukpru Nditoy Israel ikeyereke ikot emi Hezekiah okokotde mmoy ete edi Jerusalem, “edi esak mmoy, enyũ esuene mmoy. Edi ndusuk owo emi etode ke Asher, ye ke Manasseh, ye ke Zebulun, esuhore idem mmoy enim, enyũ edi ke Jerusalem.” “Ntre ke ediwak owo ebono ke Jerusalem. . . kpa ata akwa otu etieti.”

Ke akpanikoy mme owo emi esit mmoy ekenyenede udon ke ata anyan ini ebet ini emi mmoy edibuanade ye mmoy efen eke enyenede ukem mbuotidem mmoy ye edikpono Abasi ke akpanikoy, ikenyeneke ima inoy mbiet edikpono Abasi emi ndidem mmoy ekesiakde enim. Ke ndo-ndo oro ema ekefiak etonoy ndituak ibuot nnoy Abasi ke akpanikoy, mmoy ikenyeneke ini mme ndikere mbaña nkpo ekededi akan ndituak ibuot nnoy odu uwem Abasi. Mmoy ema ewuri mme ebiet ukpono-ndem ke Jerusalem, enyũ ewobi mbio ekeduonoy ke ebiet uduonoy mbio ke mkpodihooy mmoy Kidron. Ke usoro oro ama okokure, mmoy enyoyonoy ke mme ufok mmoy, mmoy “ewonoy eka ke mme obio Judah, ekenuak mme adaha, enyũ esiak mme eto mkpe, enyũ ewuri mme edikon ebiet, ye mme itie-uwa; efep ke ofuri Judah, ye Benjamin, ye Ephraim, ye Manasseh, tutu ekure ema.”

Ke esit eyen emi Abasi obonde, baba udon nkpo kiet efen iduhe enye ke esit akan ndikpono Abasi akpanikoy. Owo oro idinyimeke ndisuhore idaha Eti-mbuk Jesus Christ. Enye eyeme ime onyũ anwam mmoy oro edide mmem-mmem, enyene anyan ime ye mfon ido ye mmoy oro eyomde unwam ye item, kpa ke ukem ini emi, enye eyemum eti ukpep-nkpo akama. Ekpedi mmoy oro ekedade Eti-Mbuk esok enye, mme mme angel eto ke Heaven, edi edidohoy ete ke Eti-Mbuk inyeneke odudu aba, enye idinyimeke inoy mmoy. Enye ofiyok enye oro enye onimde ke akpanikoy, enye onyũ ofiyok nko ete ke Abasi enyene odudu ndikpeme kpukpru se ekeyakde esin Enye ke ubok tutu osim ini emi edinamde kpukpru nkpo efon ema.

Ata owo Abasi ofiyok ete ke akananam Abasi ikpuhokere, ikoy esie onyũ osonoy ada ke nsinsi ke Heaven (Psalm 119:89). Ke ntre, eti owo Abasi enyene iwuk ke Ikoy ye enwonoy oro, onyũ osonoy ada okposuk edi nte mmoy emi edude ye enye ekpekonode mbuotidem. Edi edisonoy nda ke idorenyin ye edibiere ke ison esit edi se inwamde owo Abasi isio ke kpukpru afanikon emi ke akpatre adade enye osim ufok idun esie ke Heaven. Osionoy owo idem adaña didie ndikut utoy mbuotidem emi ke ererimbot mfin, ke esit ye uwem mbon mbuotidem ifañ emi Abasi ama ekemek! Nso utoy utibe-nkpo ndikut ete ke ini emi okokimde akan ke mbuk esien duop emi, ukem spirit oro ama odu ke esit akwa otu owo emi ekekade Jerusalem ndikpono Abasi Heaven!

Se Ikotibede Oto Ke Eritonoy Ntak Mkpono Abasi Ke Akpanikoy

Abasi okpono nkop-uyo ke Ikoy Esie. Nkop-uyo okpon akan mme uwa me mme edinam (1 Samuel 15:22).

Owo nnan oro ke eyo Jesus ikpokobohoy erikok ke mikpakanamke uyo Andikpep ikeyet mbat ke enyin esie ifep. Naaman owo Syria ikpakanamke ibohoy akpamfia edieke enye mikpekebuhoye ke Jordan utim ikatiaba kpa nte owo Abasi okodohode. Ikañ ikpokotoho ke enyon ididuk ke itie uwa okpoho ke editonoy ukpono Abasi ke Ataya edieke Moses mikpetimke ikpeme ndikut nte ke kpukpru se ekewutde

enye ke enyōñ obot imotim inam ekekem. N̄kop-item edi akpan n̄kpọ edieke anade nte ibọ Abasi edidiōñ. Ke ini Abasi ọnọde ewuhọ, ini oro ke nnyin inyene ndinam! Ọfọn ndinam item ke ndo-ndo oro, idighe nditie n̄kere nnyuñ ndomo n̄kpọ-ntibe oro nse, edieke uduak Abasi akam ọwọrọde ada añwa-añwa.

Mmọ oro ekenamde item ke eyo Hezekiah ema ebọ edidiōñ. “Ntre ke akamba idara odu ke Jerusalem.” “Ndien mme oku ye mme Levi edaha ke enyōñ ekediōñ kpukpru owo: ndien ekop uyo mmọ, mkpe-ubọk mmọ onyuñ osim ke edisana iduñ esie ke enyōñ.” Mme owo ema enam uyo Abasi ke abaña akpa mfri idọk mmọ. Mmọ ekpe ọyọhọ mbak duop mmọ. Enyuñ eda enọ ima esit edi. Ke mmọ ema ekenam kpukpru n̄kpọ emi, Ọbọñ ọdiōñ mmọ onyuñ ofori mmọ ke kpukpru usuñ. Ema ekama mme oku ye Levi ukem nte Abasi eketemede, ke ntre mmọ ema ekeme ndika iso ke utom Abasi emi ekesiakde enim ke abaña utom spirit ye eke ikpohidem mme owo. Mi nnyin imokut ite ke ema edidiōñ idut oro utim ikaba okpon akan oto ke ntak emi mmọ ekenamde uyo Abasi.

Nso utọ utibe etop odu ke akpatre ukpep-n̄kpọ nnyin! Ewet ete ke Hezekiah, “onyuñ anam se ifọnde inyuñ inende, inyuñ idide akpanikọ ke iso Jehovah Abasi esie. Ye ke kpukpru se enye ọtọñde ndinam ke utom ufọk Abasi, ye ke mme ewuhọ, ye ke mbet, ke eritiene Abasi esie, enye anam ke ofuri esit esie onyuñ okut unen.”

Ukpọhọre emi ebererede usuñ ọnọ kpukpru erikan edi emi ke uwem. Edieke nnyin inamde “se ifọnde inyuñ inende, inyuñ idide akpanikọ,” ke iso Abasi nnyin; edieke nnyin inamde ke ofuri esit kpukpru utom eke nnyin itọñde ndinam nte utom ufọk Abasi, ye ikọ Abasi, ndiyom Abasi ke ofuri esit nnyin, n̄ko edieke nnyin inamde mme n̄kpọ emi, eyediōñ nnyin ke spirit, nnyin iyenyuñ ikut unen. Emi edi Ikọ Abasi. Emi edi eñwọñ Abasi. Nte owo, mme otu owo ekeme ndiñwọñ, ndien enọ nnyin okpon akan emi? Akananam n̄kpọ ndomokiet ikponke ikan eñwọñ Abasi, koro baba n̄kpọ kiet ikponke ikan edidiōñ Abasi. Ata owo Abasi ọdọhọ ete, “Ami nnyene anie ke enyōñ? Baba kiet ke isọñ inyuñ inemke mi nte afo” (Psalm 73:25).

MME MBUME

- 1 Ewe akamba usọrọ mme Jew ke ukpep-n̄kpọ nnyin abaña? Akana nte ebighi didie mbemiso enim usọrọ emi? Ewe akamba n̄kpọ-ntibe ke usọrọ oro eketi?
- 2 Nso ikedi ntak emi ekekpuhọrede usen usọrọ Passover ke ini oro? Nte Hezekiah ama enen ke ndikpuhọre usen oro?
- 3 Nso unen ke Hezekiah edidem Judah ekenyene ndinọ etop ewuhọ osim mbon Israel?
- 4 Nso utọ usuñ ke Hezekiah akasuan ewuhọ oro?
- 5 Nso ikotibe ke ntak ewuhọ oro?
- 6 Nso ke esop oro ekenam ye mme itie ukpono-ndem?
- 7 Nso ikotibe ke ini mme owo oro ekekopde item Abasi enyuñ enimde usọrọ Passover?
- 8 Nso ewuhọ Abasi efen ke ekenim ke ema ekekure Passover?
- 9 Nso utọ edu-uwem ke nnyin ikpenyene ye mmọ oro eyomde ndida nnyin n̄waha n̄kpọñ usuñ akpanikọ emi?
- 10 Nso ke etiñ ebaña Hezekiah ke akpatre ufañ n̄wed ke itie edikot n̄wed nnyin ke ukpep-n̄kpọ emi? Ke nso utọ usuñ ke emi edi eti uwut-n̄kpọ ọnọ nnyin?